

Wojciech Kowalewski

Małopolska Biblioteka Cyfrowa

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie

Udział prasy lokalnej i regionalnej w budowaniu kolekcji cyfrowych. Model Małopolski.

Konferencja: „Polskie Biblioteki Cyfrowe”
Poznań, 18-22 października 2010 r.

Prawidłowości terminologiczne

Prasa lokalna (lub **sublokalna**) może mieć zasięg jednego miasta, powiatu, gminy, dzielnicy lub parafii.

Prasa regionalna odnosi się do regionu (np. województwa).

W podejmowanym znaczeniu dotyczy Małopolski i funkcjonuje zarówno jako prasa regionalna i lokalna.

Prawidłowości terminologiczne

Funkcja prasy lokalnej i regionalnej:

- propagowanie lokalnej działalności (informacje, wydarzenia kulturalne)
- integracja lokalnej społeczności
- kontrola władzy samorządowej (?)

Funkcja prasy ogólnopolskiej *sensu stricto* (prasa regionalna):

- upowszechnianie wyników badań naukowych
- utrwalanie w kronikarskim zapisie aktualnego życia społecznego, politycznego, gospodarczego i kulturalnego

Prasa lokalna - historia

Okres dwudziestolecia międzywojennego

1919 - Polski Związek Prasy Prowincjonalnej. Prasa prowincjonalna: 600 tytułów – 20% to czasopisma mniejszości narodowych (głównie Wielkopolska i Śląsk)

Po 1945 r. zanik prasy lokalnej

funkcję przejęły organy PZPR, m.in. gazety zakładowe, organizacje partyjne

Po 1989 r. ożywienie społeczne, zniesienie cenzury

1990- wybory do samorządów, prasa sublokalna wspiera komitety wyborcze

Etap heroiczno-społecznikowski (1988–1991)

Etap polityczny (1991 -93)

*Etap rynkowy (1994-)**

* źródło: Włodzimierz Chorążki, *Obraz niezależnej prasy lokalnej w Polsce w I połowie 1994 roku. Polskie media lokalne i sublokalne 1989-1999.*

Dlaczego prasa lokalna (1)

Przedstawianie informacji o najbliższym otoczeniu

- „konkurencja” z dziennikami krajowymi (mutacje subregionalne)
- dodatek regionalny jest w rzeczywistości lokalny (skupia się głównie na jednym mieście, np. GW kształtuje się jako gazeta „wielkomiejska”, ma doskonałe wyniki sprzedaży; wysoka pozycja na rynku reklam)

Jest najlepszym źródłem informacji o „małych ojczyznach”
(ten sam temat opisany w tygodniku powiatowym i wkładce regionalnej jest zupełnie inaczej przedstawiony)

- PL lepiej poinformowana i bardziej zaangażowana (artykuł dłuższy, „barwny”, napisany na „miejscu” i przez „swoich”)
- PR warsztatowo lepsza (artykuł krótszy, bardziej atrakcyjny, omijający sprawy drugoplanowe)

PL – prasa lokalna
PR – prasa regionalna

Dlaczego prasa lokalna (2)

Zawiera praktyczne informacje

np. jak załatwić sprawę w urzędzie, gdzie można wykonać bezpłatne badania itd. (przydatne dla osób nie korzystających z sieci WWW)

Artykuły o danym regionie, historii lokalnej społeczności „życiowe”, bardziej interesujące od treści w mainstreamowych mediach

Istnieje ryzyko stronniczości i manipulacji w obydwu przypadkach (PL, PR), mogące powodować „wojnę informacyjną”

intencja

Małopolska Biblioteka Cyfrowa (MBC) gromadzi i **udostępnia** **dziedzictwo kulturowe Małopolski** (książki, czasopisma, dokumenty), zabytki kultury narodowej przechowywane w małopolskich bibliotekach, archiwach i muzeach oraz **publikacje** z kolekcji **małopolskich twórców i instytucji**

Wydawnictwa lokalne a biblioteki

Prasa lokalna i sublokalna nie jest systematycznie gromadzona przez duże biblioteki

(w ramach egz. obowiązkowego)

Charakteryzują się przy tym niskimi nakładami (kolportowane na niewielkim obszarze, przeznaczone dla niewielkiego audytorium).

W efekcie wydawnictwa te nie są dostępne w obiegu ogólnopolskim (giną w lawinie informacji)

Wydawnictwa lokalne a biblioteki

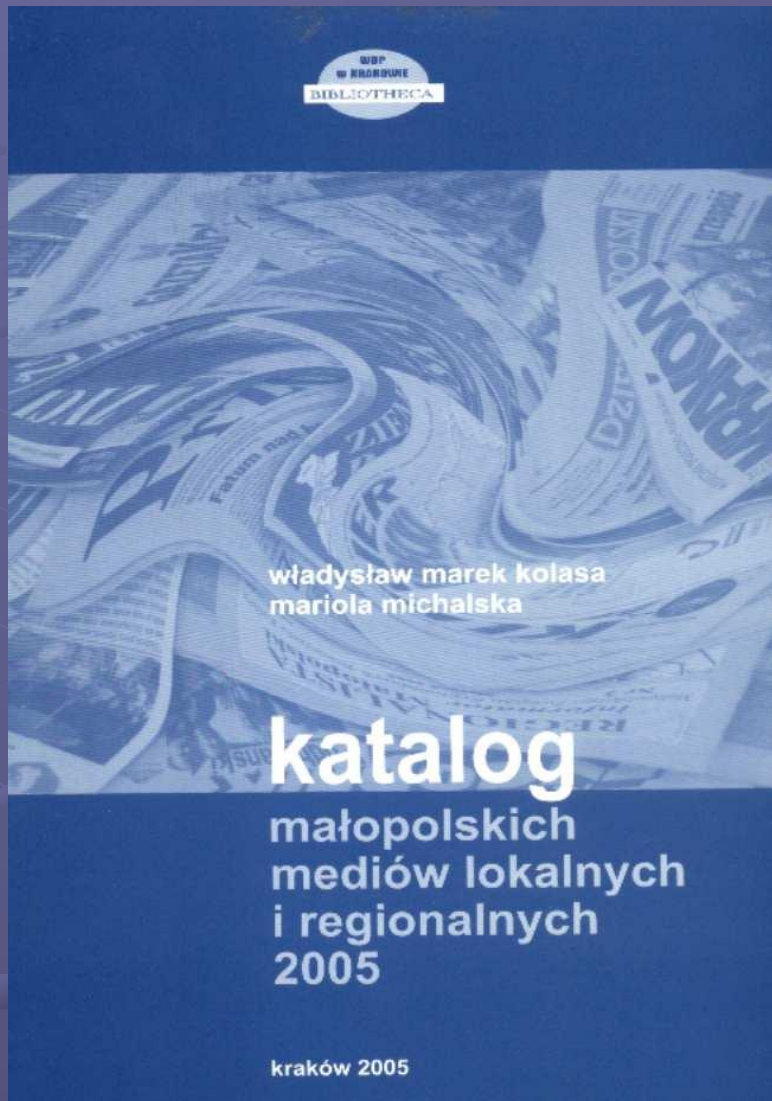
Wydawnictwa elektroniczne on-line

problemy z gromadzeniem, ewidencjonowaniem dokumentów elektronicznych (także dostępnych zdalnie)

Niewiele bibliotek **kataloguje**, mimo że istnieją odpowiednie normy i instrukcje dot. opracowania

PN-N-01152-13:2000 Opis bibliograficzny. Dokumenty elektroniczne
Sanetra, Krystyna: Format MARC 21 rekordu bibliograficznego dla dokumentu elektronicznego. - Warszawa: Wydawnictwo SBP, 2003.
(Formaty, Kartoteki ; 12). ISBN 83-89316-06-4

Materiały do badań (1)

Kolasa Władysław Marek
Michalska Mariola

Katalog małopolskich mediów lokalnych i regionalnych 2005

Kraków : Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, 2005
213, [3] s. ; 24 cm
ISBN 83-60100-15-2

- rejestracja m.in. wydawnictw drukowanych
- opracowanie z autopsji (ankiety redakcyjne)
- dzięki pośrednictwu bibliotek publicznych uzyskano wysoki wskaźnik odpowiedzi na ankietę (Małopolska - 98%, Kraków - ok. 75%)
- dodatkowy cel – zgromadzenie informacji o dostępności czasopism w bibliotekach

Materiały do badań (2)

Bazy danych:

1. Małopolska prasa lokalna i regionalna [MAK]

2. Małopolskie media elektroniczne lokalne i regionalne [MAK]

3. Małopolskie media lokalne i regionalne [Fidkar]

- Zasięg chronologiczny: 2005 r.
- Liczba rekordów: 910
- Redaktor bazy: dr Władysław Marek Kolasa, mgr Mariola Michalska
- Bazy są elektronicznym odpowiednikiem książki:

Katalog małopolskich mediów lokalnych i regionalnych 2005 /
Władysław Marek Kolasa, Mariola Michalska. - Kraków : Wojewódzka
Biblioteka Publiczna w Krakowie, 2005. - 213, [3] s. ; 24 cm. - (Prace
Bibliograficzne ; nr 4) (BiblioTheca ; [nr] 7). - ISBN 83-60100-15-2

Ze wstępu:

W katalogu podjęto próbę możliwie pełnej rejestracji sublokalnych, lokalnych i regionalnych mediów istniejących na Spisem objęto zarówno tradycyjnie pojętą prasę (wydawnictwa drukowane), jak i media elektroniczne (radio, telewizja lokalne).

Katalog jakkolwiek obejmuje zasięgiem całą Małopolskę, nie ujmuje wszystkich istniejących tu środków masowej komunikacji, bowiem pewne ograniczenia, aby wyselekcjonować wyłącznie media o charakterze lokalnym (sublokalnym, regionalnym) zastosowano kilka kryteriów kwalifikacyjnych: po pierwsze - ograniczony zasięg odbioru lub kolportażu (tematyczny medium z regionem dystrybucji (mieszkańcy lub lokalne środowiska), po trzecie - niespecjalistyczny charakter komunikacji o zasięgu ogólnopolskim (np. „Tygodnik Powszechny”, Radio RMF FM, czy telewizję TVN) oraz wydawnictwa reklamowa.

Przy mediach elektronicznych poszukiwano się ponadto typem koncesji przyznawanej przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, mającej charakter ogólnopolskiej lub ponadregionalnej. W efekcie zakwalifikowano zarówno stacje działające w indywidualnych siedzibach, jak i nadajniki są zlokalizowane na terenie Małopolski. W przypadku prasy i radiofonii kwalifikacji były wskazane wyżej związki tematyczne medium z regionem dystrybucji i jego - wyrażony explicitnie - emisja lokalnych programów informacyjnych, publicystycznych lub spotów reklamowych.

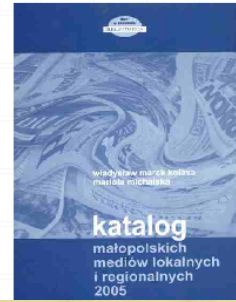
Łącznie w katalogu zarejestrowano 910 pozycji mediów (czasopism, stacji, portali) uznanych za lokalne lub regionalne. W tym: 498 tytułów, nieco słabiej radiofonia (20 stacji) i telewizja (12). Zaprezentowany w formie wyboru wykaz społeczności lokalnych funkcje quasi-prasy liczył 380 portali.

Katalog opracowano z autopsji opierając się na ankietach redakcyjnych i egzemplarzu okazowym (prasa drukowana internetowa). Jako podstawa opisu w przypadku wydawnictw drukowanych służył ostatnio wydany egzemplarz z października do września 2005 roku (szczegółowa informacja na temat źródła danych podano przy każdym opisie).

W katalogu zastosowaliśmy własny stworzony ad hoc rozbudowany opis bibliograficzny, który spełnia dwa warunki: kompletny zestaw informacji użytecznych z punktu widzenia praktyki (wydawcy, medioznawcy, specjaliści z branży) i jest prosty i czytelny (nie tylko dla bibliotekarzy). Przy doborze elementów opisu uwzględniono z nielicznymi wyjątkami polską normę PN-N-01152-02, uzupełnione o nakład, sposób kolportażu, dostępność w wybranych bibliotekach, szereg znaków umownych, które zastąpiono wyrażeniami słownymi.

Z pełnym przekonaniem można stwierdzić, że w odniesieniu do „terenu” (tj. Małopolski bez miasta Krakowa) katalog ankiety był bliższy 98%. Nieco słabszym zakresie odnotowano prasę Krakowa (osiągnięto około 75% kompletności).

Gotowe

zmień_indeks

wrót_do_indeksu

wrót_do_listy

MARC

drukuj

Tytuł Alchemik : miesięcznik Załogi Zakładów Chemicznych "Alwernia" i Gminy Alwernia
Wydawca SOC.AL. Spółka z o.o.
Redakcja Racut Jan
Adres ul. Olszewskiego 25 ; 32-566 Alwernia
Powiat chrzanowski
Kontakt tel.: (012) 258-91-08 ; alchemik@alwernia.com.pl ; <http://www.alwernia.com.pl/alchemik>
Data_rozpocz 28 kwiecień 1972
Cechy_fiz 12 s. ; 35 cm ; częściowo kolor
Cechy_ekon średni nakład: 1000 egz. ; średnia cena: 0,80 zł ; kolportaż: firma kolporterska, własny
Częstotl miesięcznik
Wydane_nry 363
ISSN 1232-6860
Typ_wlasn zakład produkcyjny (przedsiębiorstwo)
Zasięg gmina
Podst_opisu ankieta;2005, nr 8 (sierpień)
Biblioteka Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Alwerni (komplet egz.)
Biblioteka2 Wojewódzka Biblioteka Publiczna (komplet egz.)
Typologia zakładowe
Adnotacja Lokalny miesięcznik informacyjno-publicystyczny podejmujący tematykę zakładową i gminną. Adresowany do pracowników zakładów chemicznych oraz mieszkańców gminy Alwernia.
Zródło Katalog małopolskich mediów lokalnych i regionalnych 2005, poz.: 2

Program MAKWWW, wersja 1.32 z dnia 09.11.2006 (LINUX)

Program opracowany przez:

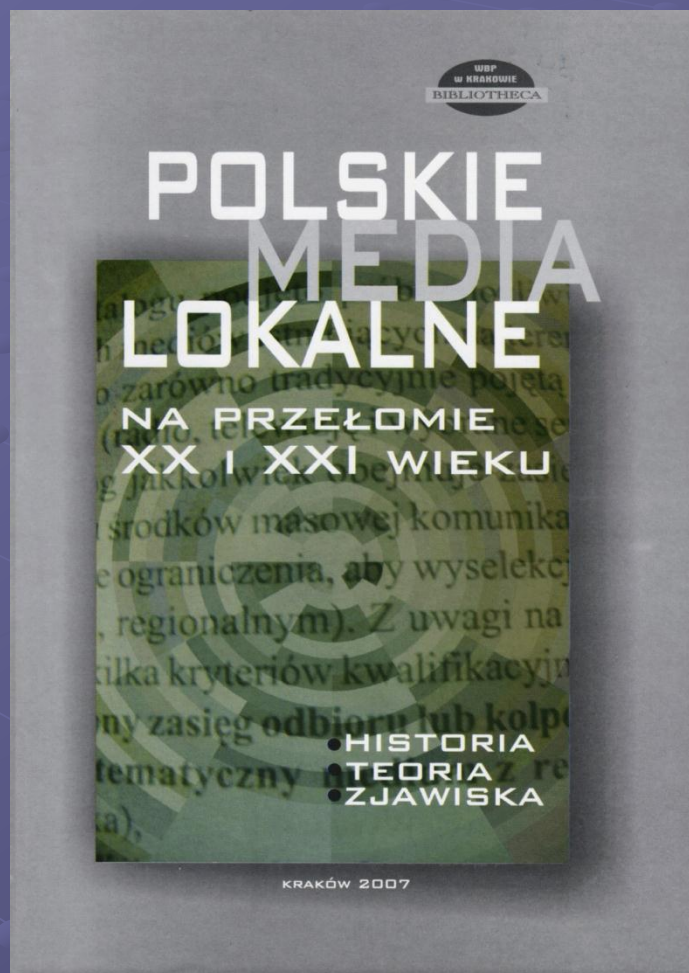
[Biblioteka Narodowa](#)

Dział Przetwarzania Danych
al. Niepodległości 213
02-086 Warszawa

Właściciel programu:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w
Krakowie
31-124 Kraków, ul. Rajska 1

Materiały do badań (3)

Polskie media lokalne na przełomie XX i XXI wieku :
historia, teoria, zjawiska /
red. nauk. J. Jarowiecki, A. Paszko, W. M. Kolasa

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie
Komisja Prasoznawcza Polskiej Akademii Nauk. Oddział
w Krakowie

Kraków : WBP, 2007. - 325 s. ; 24 cm. - (BiblioTheca ; 17)
(Prace Naukowe ; nr 3). - ISBN 978-83-60100-03-5

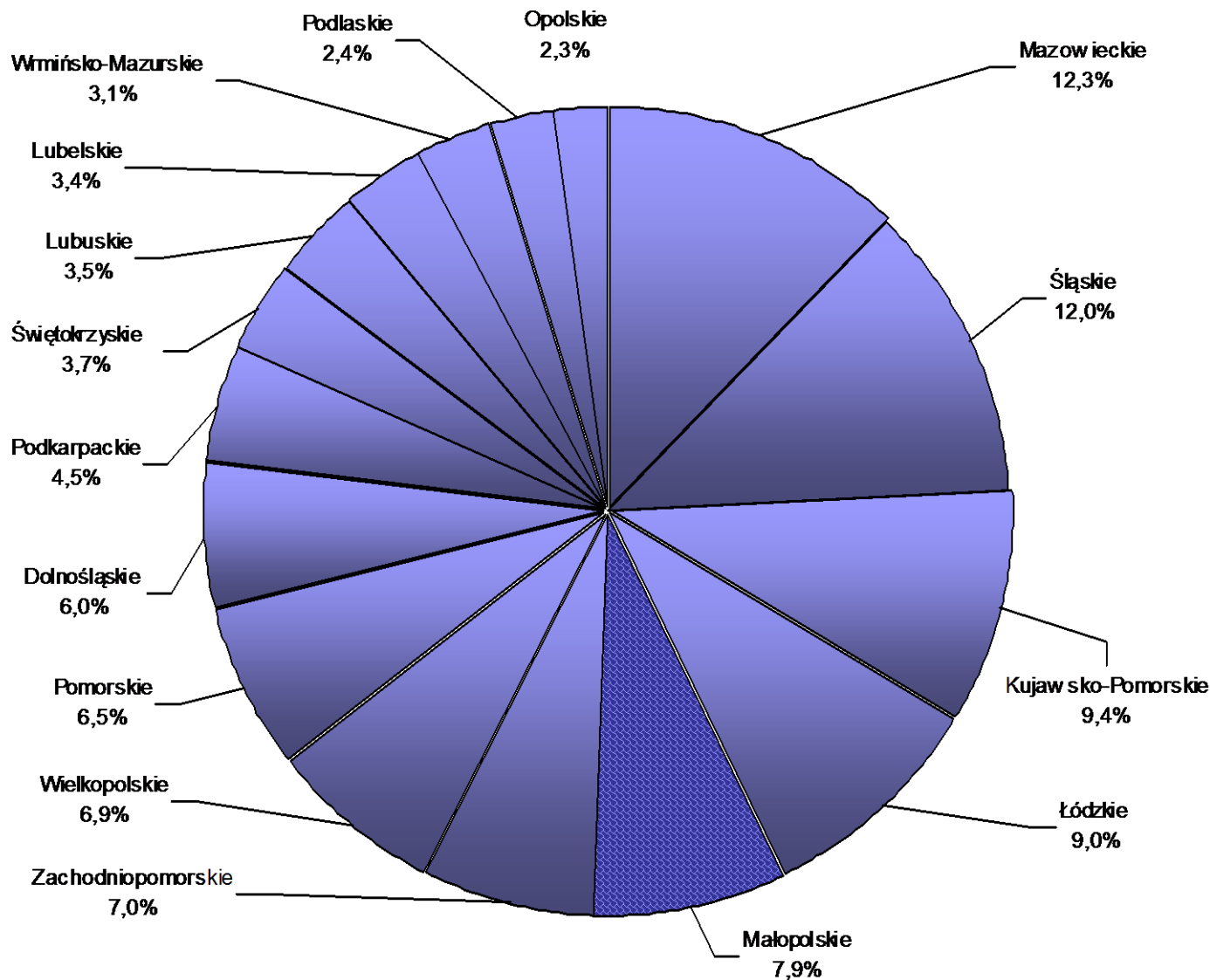
Małopolskie media lokalne i regionalne - statystyka

Małopolska na tle kraju

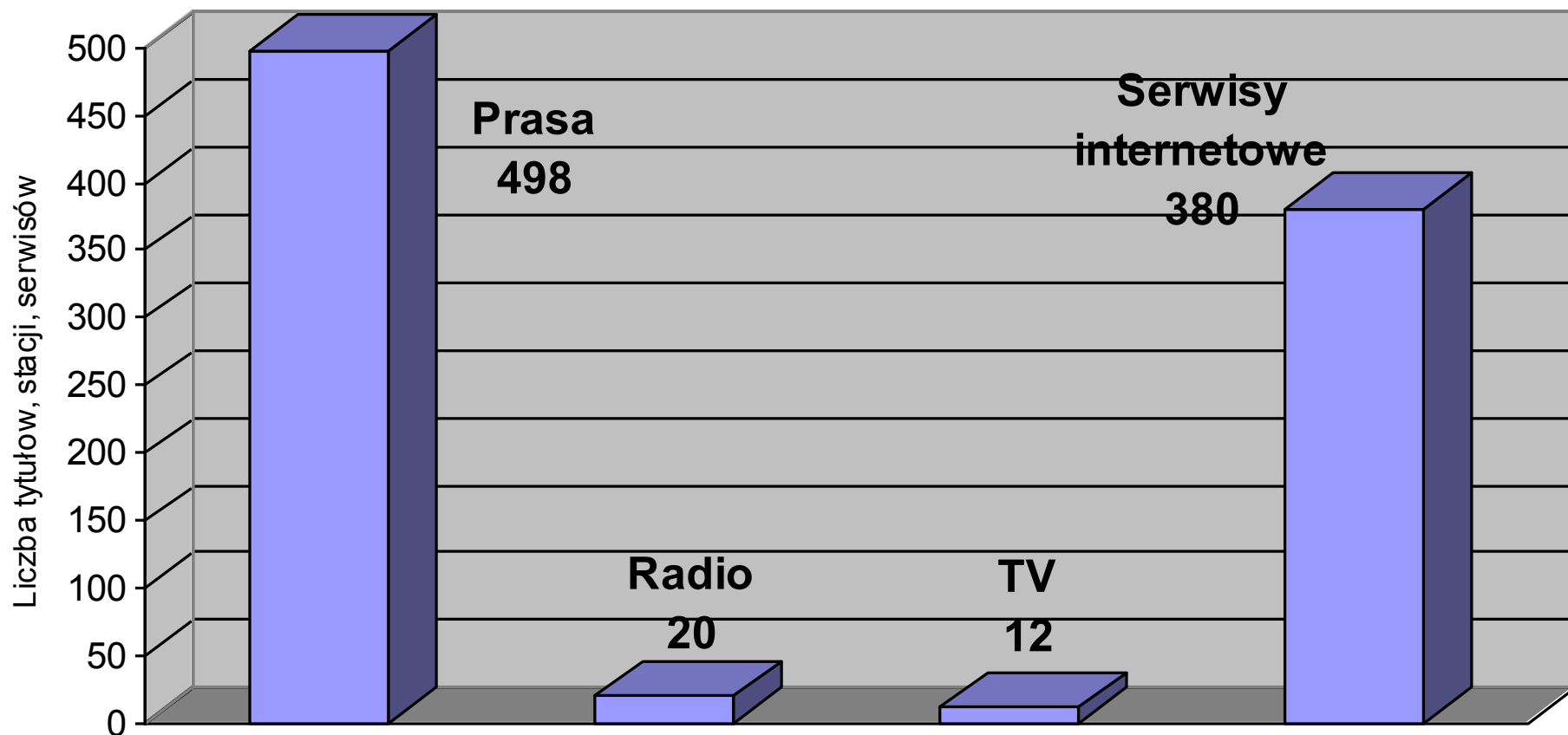
Statystyka małopolskich mediów lokalnych i regionalnych

Badania: W. M. Kolasa, 2005.

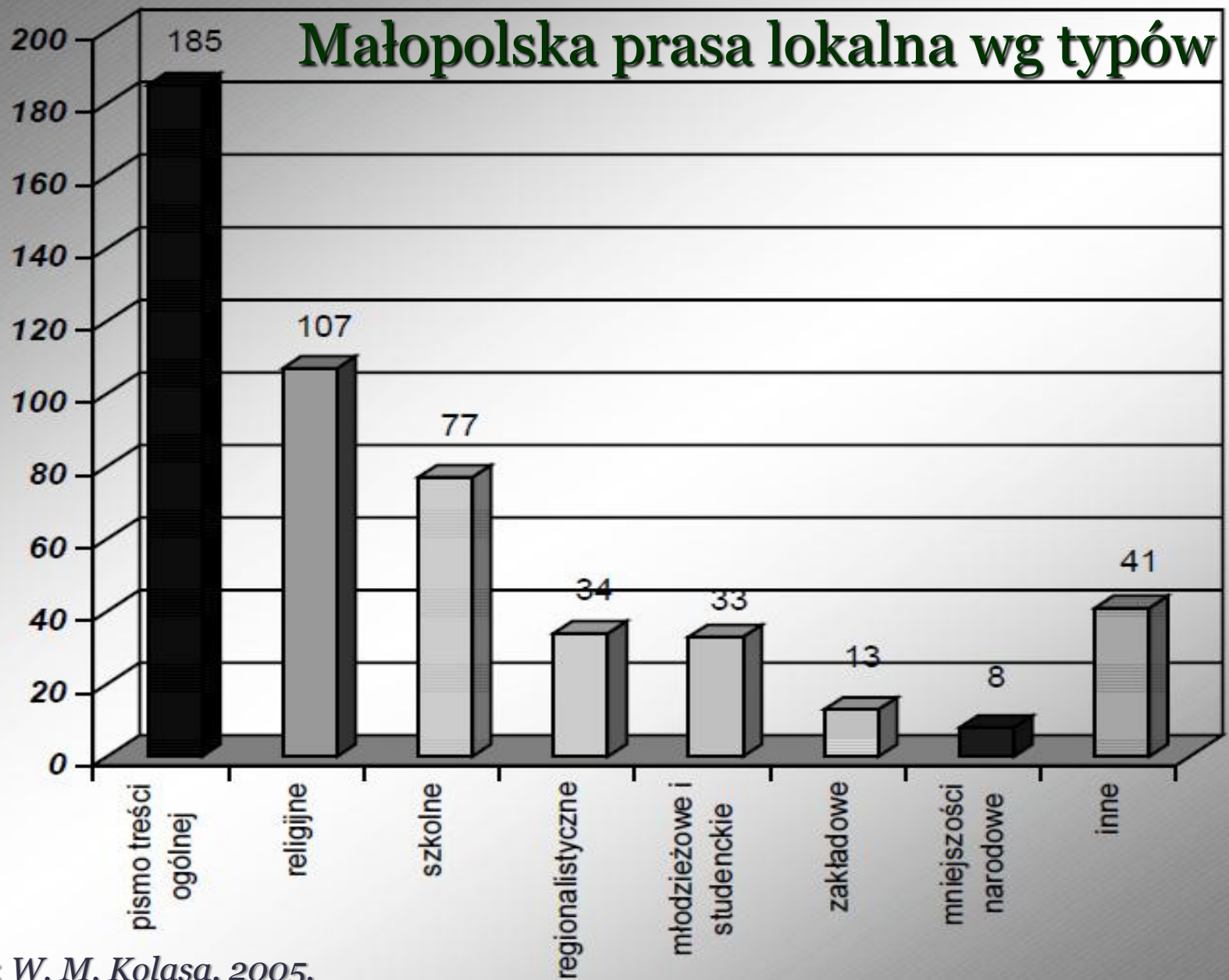
Sprzedaż gazet wg regionów wydawniczych [Mediatak 2004]

Małopolskie media lokalne i regionalne 2005

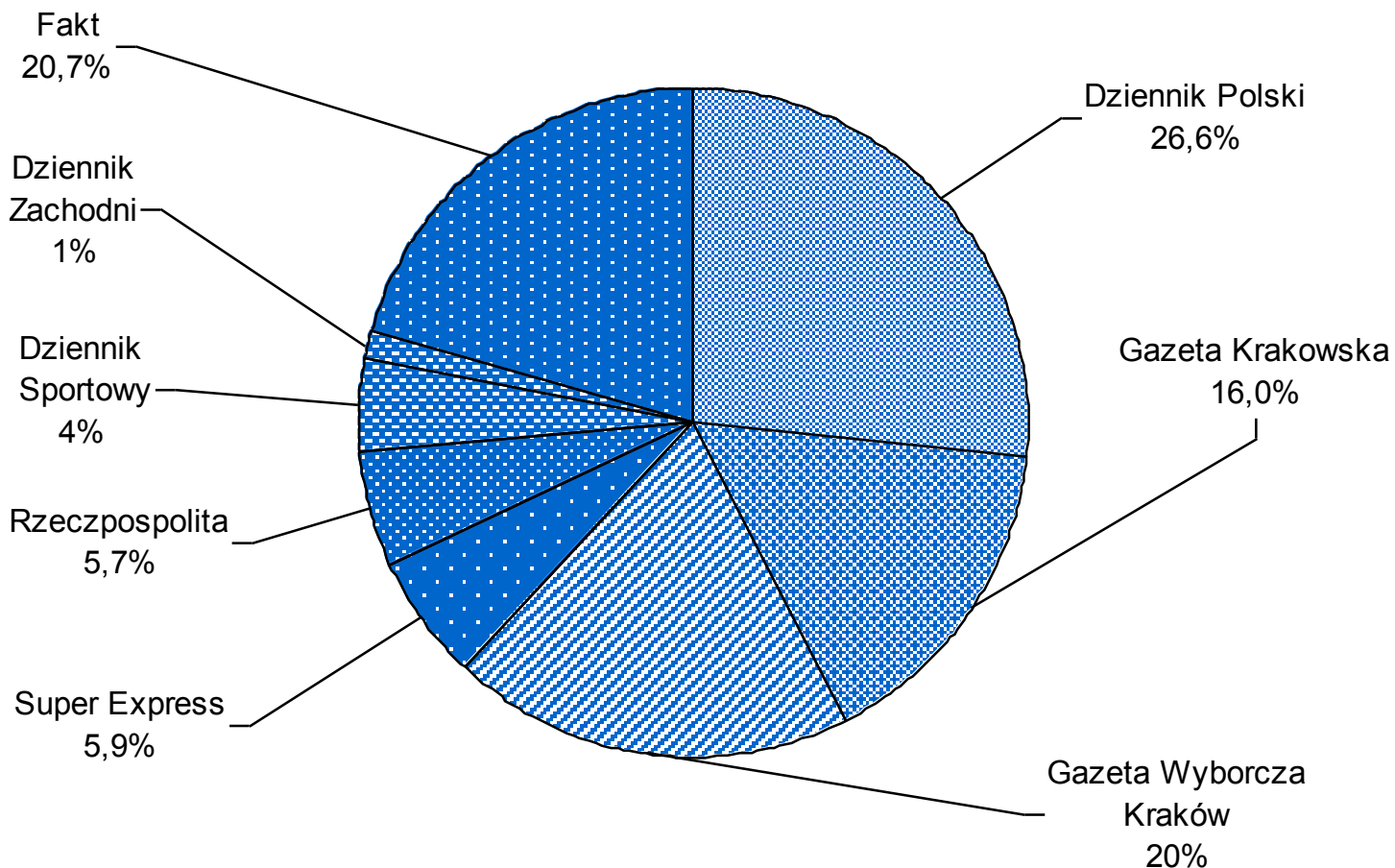
Badania: *W. M. Kolasa, 2005.*

Badania: W. M. Kolasa, 2005.

Prasa regionalna a ogólnopolska (sprzedaż)

Wykres 1, Średnie dzienne rozpowszechnianie gazet w Małopolsce [ZKDP - maj 2005]

Regionalne razem
62,07%

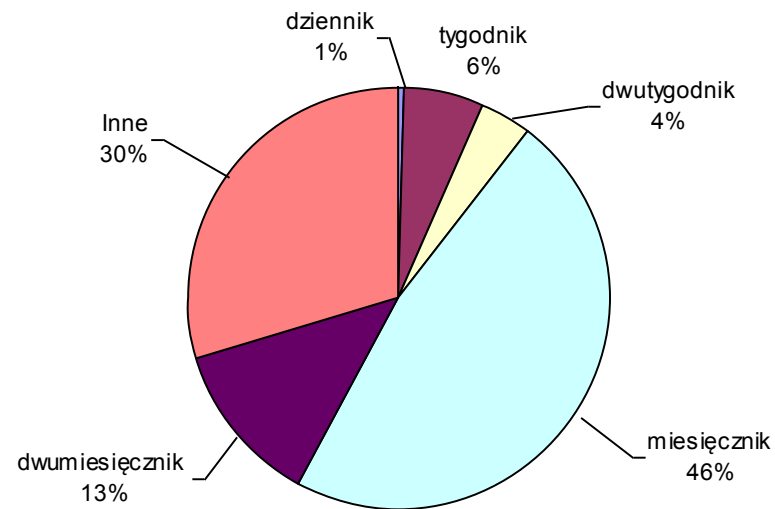
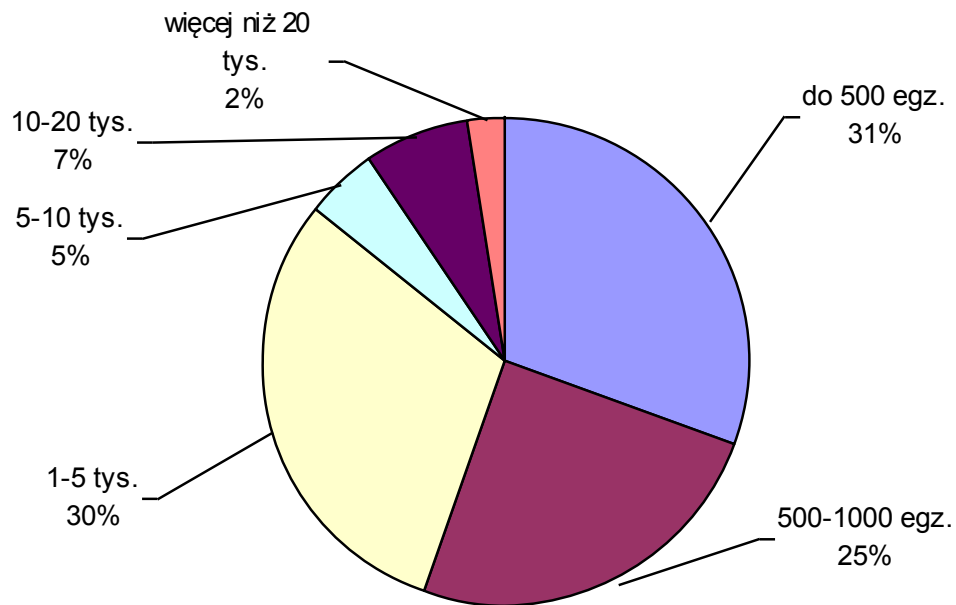
Badania: W. M. Kolasa, 2005. (na podstawie danych Związku Kontroli Dystrybucji Prasy)

Prasa regionalna a prasa lokalna

Badania: W. M. Kolasa, 2005.

Nakłady i częstotliwość

Badania: *W. M. Kolasa, 2005.*

Prasa lokalna i regionalna w MBC

MBC – pozyskiwanie i integracja

Małopolska prasa lokalna i sublokalna (współczesne wydaw.)

- 90%* - druk cyfrowy: download WWW/FTP
- 8% - digitalizacja archiwum (brak e-wyd.)
- 2% - „born digital”
- konwersja DjVu (color ≥ 600 dpi + OCR)
- „zgoda”; umowa prawna na cyfrowe udost.
- wspólna kolekcja + metadane

* - dane szacunkowe

Kolekcje, 1945- .

Kolekcje

 Czasopisma

 Ogólnopolskie

 Regionalne

 Sublokalne

 Dziedzictwo kulturowe

 Nauka i dydaktyka

 Regionalia

 Zbiory archiwalne

 Zbiory specjalne

MBC > Czasopisma > Regionalne

MBC > Czasopisma > Sublokalne

MBC > Regionalia > ...

> Kraków

> Małopolska

> Powiat chrzanowski

> Powiat tatrzański

> Powiat wielicki

> Tarnów

> ...

 Nauka i dydaktyka

 Regionalia

 Kraków

 Małopolska

 Powiat bocheński

 Powiat brzeski

 Powiat chrzanowski

 Powiat dąbrowski

 Powiat gorlicki

 Powiat krakowski

 Powiat limanowski

 Powiat miechowski

Funkcje wobec e-wydawnictw

- **archiwalna** (zabezpieczenie) - zachowanie wydawnictw dla przyszłych pokoleń
- **promocyjna** (upowszechnienie) – ponowne włączenie wydawnictw do obiegu informacji (remediacja)
- **konsolidacyjna** (skatalogowanie) - uporządkowanie rozproszonych w sieci e-wydawnictw

Publikacje i kolekcje (statystyka)

MBC (18.10.2010)

Liczba całkowita publikacji: **54610**

MBC > Czasopisma

Czasopisma i gazety współczesne
(wydane po 1945 roku)

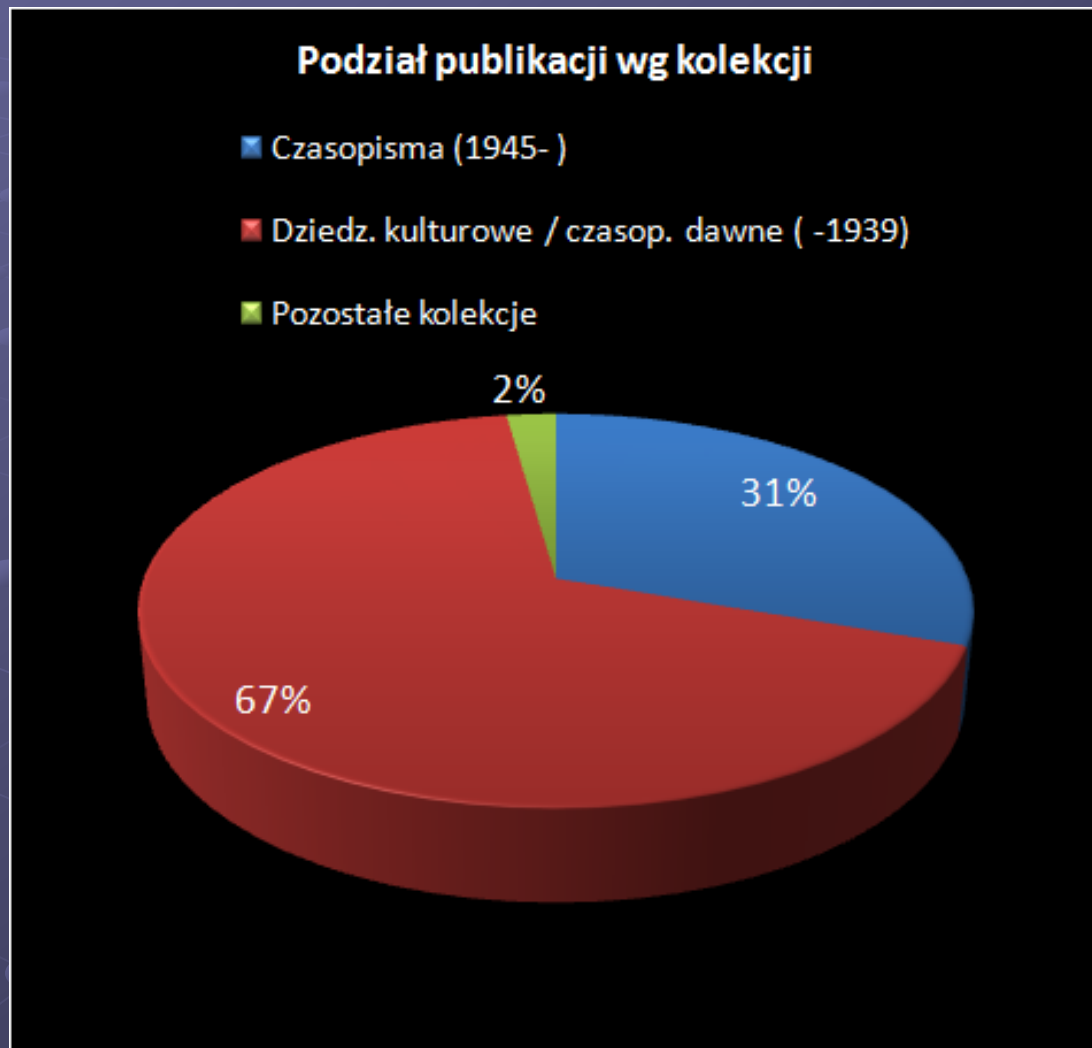
Liczba publikacji w kolekcji: **16599**

MBC > Dziedzictwo kulturowe

> Czasopisma dawne

Czasopisma (wydane przed 1939)

Liczba publikacji w kolekcji: **37190**

ORAWA

Towarzystwo Przyjaciół Orawy

POŚLANIEC ZWYCIĘSKIEJ

ISSN 1428-3093

Nr 1/2009 (66 rok 300) WIELKI POST - WIELKANOC Parafia Matki Boskiej Zwycięskiej, Kraków - Borek Fałęcki

Starajmy się tak postępować i tak żyć, by nikomu w naszej Ojczyźnie nie brakło dachu nad głową i ciepła na stole.
Jan Paweł II

KWARTALNIK NR 4-5 • 1990 • III

Miły tu z ziem
Miły tu z ziem, miły bracie,
razem z Babim Góram,
razem z naszymi...

jestaw Piloczyk
Małopolskiego Związku
Towarzystw Kultury

NIEDZICA
Śmiertelne wakacje
Dzień może zgiąć w wygnaniu kark Nibelicy, który...

TATRY
Wysłała córka na Kasprowy
Ratuszowy TOPR...

Trwają zdjęcia do „Janosika” w reżyserii Agnieszki Holland

Na Podhalu w wielu miejscach Inżynier Bałaj Tytus. To wyraz solidarności górak podhalaninów z mieszkańcami z wysoce Tybaltczyków.

Informator dla turystów str. 31-34

TYGODNIK Podhalanski

ROK XVII NR 31/360
CDNA: 2,80 zł (w tym 7% VAT) USA \$ 3
18 sierpnia 2008

W CHICAGO

gdy nadchodzi wielka woda...
COMMERCIAL UNION

9 grudnia 2009 r. nr 49 (917) 2,30 zł (w tym 7% VAT) ISSN 1231-5664 WWW.PRZELOM.PL

przełom
TYGODNIK ZIEMI CHRZANOWSKIEJ

Wrz. z numerem: „Przewodnik po funduszach europejskich”

zowski - Najbardziej Cenionym Nauczycielem - s. 3

Piwo z Tuskiem

IDZIEK HYR

Nakład 4500 egz.
ISSN 1641-9913

Numer 1-2 (153-154)
Wydanie bezpłatne

Dzielnica Czerwona

Kraków • Styczeń - Luty 2009
ISSN 1507 - 1529

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY NR 4 (63)/2008 - MAJ Wersja elektroniczna na www.katki.chelmek.pl

CHELMEK
ISSN: 1644-1133

Echo Chelmecka
Informator Gminy

OSP Gorzów

85 LAT JESTEŚMY

kiewicza, prezidenta Krakowa w latach 1874 i placu Wszystkich Świętych.
ości Mikołaja Zyblikiewicza piszemy na stronie 10

Nie tylko prasa współczesna

MBC – digitalizacja „Czasu”

*Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego "Dziedzictwo kulturowe,,
Priorytet 4 – Tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego.
Utworzenie cyfrowego zasobu dziennika „Czas”.*

Koszt zadania: 427.253,00 zł. (200.000 zł. - dotacja MKiDN)

Czas trwania projektu: 1.07.2009-1.07.2010 (12 mies.)

Ilość woluminów/stron: 224 wol. /170 000 stron/A2 + dodatki

Zakres chronologiczny: 1848-1939

Przestrzeń dyskowa archiwum: 7 TB (TIF, kolor 8 bit) + DjVu

Realizacja zadania:

skanowanie - tryb pracy dwuzmianowej
(7-13; 13-19) w okresie od 1.07-31.12.2009;

przetwarzanie i publikacja on-line:

1.01-30.06.2010

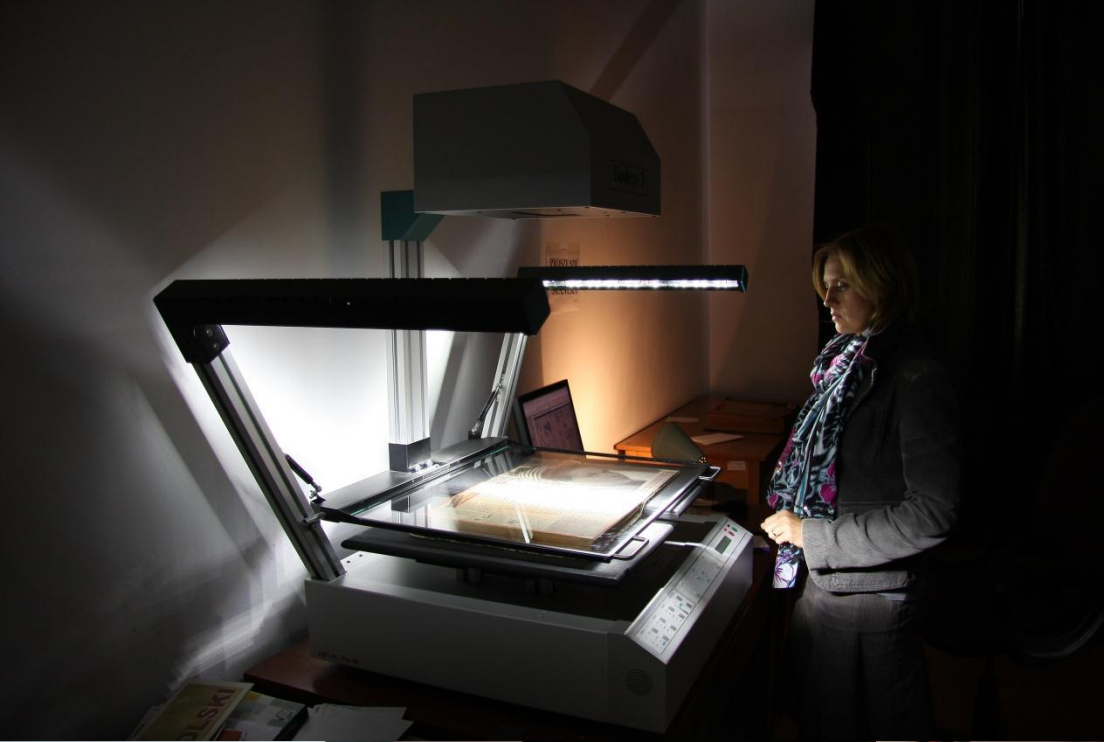
Odpowiedzialność: Zespół Małopolskiej
Biblioteki Cyfrowej (6 os.)

Sprzęt: Bookeye 3 (A2 color)

Przyrost publikacji: 30 000

Wnioski

Małopolska jest jednym z największych (4.) w kraju regionalnych rynków medialnych (tytuły czasopism - ok. 9%; sprzedawane nakłady - 7,9% rynku)

Wśród liczby małopolskich mediów: 911 to media lokalne lub regionalne (z czego prasa drukowana: 498 tytułów)

Małopolskie gazety regionalne rywalizują z prasą ogólnopolską - na rynku tym panuje oligopol (3 regionalne dzienniki zagarniają ok. 60% rynku)

Wyniki analizy form zapytań w MBC (PBC, 2009) wykazały, że spora część z nich pochodzi od osób poszukujących informacji w prasie współczesnej

Dziękuję za uwagę...

mgr Wojciech Kowalewski

Szef Zespołu Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej
Instruktor ds. komputeryzacji bibliotek
Małopolska Biblioteka Cyfrowa
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie

tel. (12) 37-52-233, (12) 37-52-277

wkowalewski@wbp.krakow.pl